

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2025. № 11.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.11.35>

УДК 657:658:004.9

І. Ф. Баланюк,

*д. е. н., професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування,
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8320-6383>

Д. І. Шеленко,

д. е. н., професор, професор кафедри підприємництва, торгівлі і прикладної економіки, Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9214-7258>

Б. Р. Іваночко,

*д. філос. з економіки,
асистент кафедри обліку і оподаткування,
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5943-1097>

Р. В. Жолоб,

*аспірант спеціальності облік і оподаткування,
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника*

ORCID ID: <https://orcid.org/00009-0008-6689-7822>

Т. П. Банашкевич,

*асистент кафедри обліку і оподаткування,
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника*

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-4404-8391>

**ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В УПРАВЛІННІ, ОБЛІКУ ТА
ЕКОНОМІЧНОМУ КОНТРОЛІ ВИТРАТ В ЕЛЕКТРОННІЙ ТОРГІВЛІ**

*I. Balaniuk,
Doctor of Economic Sciences, Professor,
Head of the Department of Accounting and Taxation,
Vasyl Stefanyk Carpathian National University*

*D. Shelenko,
Doctor of Economic Sciences, Professor,
Professor of the Department of Entrepreneurship, Trade and Applied Economics,
Vasyl Stefanyk Carpathian National University*

*B. Ivanochko,
Doctor of Philosophy in Economics,
Assistant Professor, Department of Accounting and Taxation,
Vasyl Stefanyk Carpathian National University*

*R. Zholob,
PhD student of the Specialty Accounting and Taxation,
Vasyl Stefanyk Carpathian National University*

*T. Banashkevych,
Assistant Professor, Department of Accounting and Taxation,
Vasyl Stefanyk Carpathian National University*

DIGITAL TECHNOLOGIES IN MANAGEMENT, ACCOUNTING AND ECONOMIC CONTROL OF COSTS IN E-COMMERCE

Статті присвячена обґрунтуванню теоретичних засад і практичних підходів до застосування цифрових технологій у бухгалтерському обліку електронної торгівлі для підвищення точності, оперативності та аналітичної цінності облікової інформації. Результати дослідження демонструють, що електронна торгівля суттєво трансформує традиційні підходи до ведення бухгалтерського обліку, формуючи нові вимоги до точності, своєчасності та повноти інформації. Було встановлено, що ефективне застосування цифрових технологій – ERP- та облікових програм, CRM-систем, API, електронного документообігу та ПРРО – дозволяє

інтегрувати дані з різних каналів продажу, автоматизувати облік товарообороту та фінансових операцій, забезпечувати формування управлінських і регламентованих звітів. Дослідження підтвердило, що ці інструменти можуть бути ефективно застосовані як фізичними особами-підприємцями на спрощеній системі оподаткування для отримання управлінської інформації, так і юридичними особами з повноцінним бухгалтерським обліком та регламентованою фінансовою звітністю, що потребує більш широкого спектру цифрових рішень. Водночас було визначено, що інтеграція та автоматизація облікових процесів сприяє зниженню витрат часу на облік та контроль, підвищенню аналітичної цінності даних і забезпечує основу для обґрунтованого прийняття управлінських рішень та стратегічного планування розвитку бізнесу. Наукова новизна дослідження полягає у встановленні взаємозв'язку між застосуванням цифрових технологій та підвищенням ефективності обліку, економічного контролю витрат, достовірності фінансових даних, аналітичної цінності інформації для управлінських рішень та стратегічного розвитку підприємств у сфері електронної торгівлі. Результати дослідження можуть бути використані підприємствами для впровадження цифрових рішень, що підвищують ефективність обліку, оптимізують фінансові та управлінські процеси та покращують прийняття рішень у сфері електронної торгівлі.

The article is devoted to the justification of theoretical principles and practical approaches to the application of digital technologies in e-commerce accounting to increase the accuracy, efficiency and analytical value of accounting information. The results of the study demonstrate that e-commerce significantly transforms traditional approaches to accounting, forming new requirements for the accuracy, timeliness and completeness of information. It was found that the effective use of digital technologies - ERP and accounting programs, CRM systems, API, electronic document management and PRRO - allows you to integrate data from various sales channels, automate the accounting of goods

turnover and financial transactions, ensure the formation of management and regulated reports. The study confirmed that these tools can be effectively used both by individual entrepreneurs on a simplified taxation system to obtain management information, and by legal entities with full-fledged accounting and regulated financial reporting, which requires a wider range of digital solutions. At the same time, it was determined that the integration and automation of accounting processes contributes to reducing the time spent on accounting and control, increasing the analytical value of data and providing a basis for informed management decision-making and strategic planning of business development. The scientific novelty of the study lies in establishing the relationship between the use of digital technologies and increasing the efficiency of accounting, economic cost control, reliability of financial data, analytical value of information for management decisions and strategic development of enterprises in the field of e-commerce. The results of the study can be used by enterprises to implement digital solutions that increase accounting efficiency, optimize financial and management processes and improve decision-making in the field of e-commerce.

Ключові слова: електронна торгівля, цифрові інструменти, облік, економічний контроль, суб'єкти господарювання, управлінська інформація, витрати в електронній торгівлі.

Keywords: e-commerce, digital tools, accounting, economic control, business entities, management information, e-commerce costs.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Електронна торгівля є однією з найдинамічніших сфер сучасної економіки, розвиток якої у світовому масштабі характеризується постійним зростанням обсягів продажів, збільшенням кількості користувачів та масштабів транзакцій. Подібні тенденції спостерігаються і в Україні, де електронний ринок демонструє стабільне розширення, а обсяг здійснюваних операцій зростає щороку. Висока швидкість проведення електронних транзакцій створює

значні виклики для традиційних систем обліку, оскільки ефективно управління таким потоком даних потребує застосування широкого спектра цифрових технологій.

Зокрема, цифрові інструменти дозволяють забезпечити своєчасний та точний облік великої кількості операцій, гарантувати достовірність фінансових даних, правильність нарахування податків, а також формувати релевантну інформацію для прийняття управлінських рішень. Особливу роль у цьому відіграє інтеграція облікових систем із різними каналами продажу – онлайн-платформами, маркетплейсами, мобільними додатками – та з логістичними операторами, що забезпечують доставку товарів. Така взаємодія дозволяє формувати повну та актуальну інформацію про стан запасів, обсяги реалізації та ефективність логістичних процесів, сприяючи своєчасному прийняттю управлінських рішень, оптимізації витрат, підвищенню рівня обслуговування клієнтів та забезпеченню точності фінансового обліку. Використання сучасних цифрових рішень у бухгалтерському обліку електронної торгівлі сприяє підвищенню ефективності управління продажами, збільшенню прибутковості підприємств та оптимізації процесів контролю. Завдяки чому інтеграція цифрових технологій в облік електронної комерції є важливою передумовою підвищення конкурентоспроможності та фінансової стабільності суб'єктів ринку, що робить актуальним дослідження питань ефективного застосування цифрових інструментів у бухгалтерському обліку та управлінні електронною торгівлею.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання розвитку електронної торгівлі та застосування цифрових технологій в обліку активно розглядали такі вчені, як: В. Боковець, Л. Давидюк, Н. Стежко, О. Шевчук, Н. Проскуріна, А. Конєва, В. Ополівська, Л. Кирильєва, Л. Поливана, Н. Кашена, Т. Наумова, Н. Акімова.

Зокрема, В. Боковець та Л. Давидюк розкривають передумови розвитку електронної торгівлі та її значення для бізнесу, підкреслюючи, що ця сфера є однією з найшвидше зростаючих в економіці [1]. Н. Стежко і О. Шевчук визначили основні виклики, з якими стикаються сучасні онлайн-магазини та

інші учасники ринку електронної комерції, такі як збільшення конкуренції, швидкий розвиток технологій та зміна попиту споживачів та узагальнили основні тренди та тенденції електронної торгівлі в умовах цифровізації [2]. Н. Проскуріна та А. Конєва, дослідили організацію та методики ведення обліку в сфері електронної комерції пов'язаних з витратами на розробку та обслуговування інтернет – магазину, форм здійснення розрахункових операцій та відображення їх в обліковій системі та систематизували порядок бухгалтерського обліку розрахункових операцій зі споживачами залежно від форм оплати замовлення та способу їх доставки [3]. В. Ополінська пропонує методичні підходи до обліку витрат на створення веб-сайту, які повинні бути вдосконалені з урахуванням таких факторів, як: спосіб створення; етапи здійснення цього процесу; ідентифікація облікових процедур [4]. Л. Кирильєва, Л. Поливана, Н. Кащена, Т. Наумова та Н. Акімова розробили організаційну модель формування інформаційно-аналітичного сервісу управління підприємствами торгівлі в умовах цифровізації, яка структурує базові компоненти організаційного й техніко-технологічного забезпечення послуги для генерації інформації за умов максимального використання можливостей технологій [5]. Цифрові інструменти обробки даних, включаючи Microsoft Excel та Google Таблиці, – це універсальні інструменти, що підходять для використання в підприємствах різного розміру, організаційних форм та галузевої приналежності [6].

Водночас, незважаючи на значну кількість наукових праць, присвячених питанням розвитку електронної торгівлі та цифровізації облікових процесів, низка аспектів залишається недостатньо опрацьованою. Зокрема, потребують подальшого дослідження питання інтеграції цифрових технологій у системи бухгалтерського обліку суб'єктів електронної торгівлі з урахуванням специфіки багатоканальних продажів та співпраці з логістичними операторами. Крім того, актуальним є визначення методичних підходів до застосування цифрових інструментів для узгодження даних між платформами електронної торгівлі, платіжними сервісами, складським та фінансовим обліком, а також побудови ефективних моделей аналітичної

обробки інформації для підтримки управлінських рішень, оцінки прибутковості окремих каналів продажу та оптимізації податкового обліку в умовах цифровізації.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є обґрунтування теоретичних засад і практичних підходів до застосування цифрових технологій у бухгалтерському обліку електронної торгівлі для підвищення точності, оперативності та аналітичної цінності облікової інформації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розвиток електронної торгівлі зумовлює трансформацію традиційних підходів до ведення бухгалтерського обліку, оскільки господарські процеси в онлайн-середовищі мають специфічні риси, що потребують адаптації облікових методів та інструментів. У таких умовах важливого значення набуває формування ефективної системи обліку, здатної забезпечити достовірність, своєчасність і повноту відображення електронних операцій. Електронна торгівля є однією з тих сфер господарської діяльності, що найбільше залежить від рівня розвитку цифрових технологій, адже всі ключові бізнес-процеси – від просування товарів і приймання замовлень до розрахунків і логістики – здійснюються із застосуванням цифрових інструментів. Ефективність облікової системи в цій сфері безпосередньо визначається ступенем інтеграції та автоматизації інформаційних потоків, що зумовлює необхідність адаптації до нових форматів ведення господарської діяльності, автоматизації облікових процесів, інтеграції великих обсягів даних та зростанням вимог до оперативності й точності управлінської інформації, що в свою чергу дозволить не лише підвищити ефективність обліку й аналізу, а й забезпечити стратегічну гнучкість бізнесу [7]. Для ефективного застосування цифрових технологій у системі бухгалтерського обліку важливо визначити особливості облікового процесу в сфері електронної торгівлі, оскільки саме вони зумовлюють специфіку відображення господарських операцій, формування інформаційних потоків та вибір відповідних цифрових інструментів.

Сутність «електронної торгівлі» полягає у тому, що це процес купівлі-продажу товарів та послуг, в якому весь цикл комерційної транзакції або її частина відбувається електронним способом [8]. Це означає, що споживач формує замовлення через онлайн-сервіси, після чого товар доставляється клієнту за допомогою поштових операторів, власних кур'єрських служб або через самовивіз. Оплата замовлення може здійснюватися як у формі передоплати через онлайн-еквайринг або банківські реквізити продавця, так і у вигляді післяплати через фінансові сервіси поштових операторів. Важливою особливістю бухгалтерського обліку в електронній торгівлі є наявність багатьох каналів продажу, серед яких власні веб-сайти, маркетплейси, сторінки в соціальних мережах та міжнародні інтернет-платформи. Часто один суб'єкт господарювання здійснює торгівлю одночасно через декілька таких каналів, що ускладнює облік операцій і потребує інтеграції даних із різних джерел продажу для забезпечення повноти, точності та своєчасності фінансової інформації, а також для прийняття обґрунтованих управлінських рішень [9]. Кожен канал продажу має власні специфічні особливості та витрати, що підлягають обліку та аналізу, і які наведено у табл. 1.

Таблиця 1. Особливості обліку за різними каналами продажу

Канал продажу	Особливості обліку
Власний веб-сайт	Ведення детального аналітичного обліку клієнтів, їхніх замовлень та історії покупок, що забезпечує формування релевантної управлінської інформації. До обліку включаються витрати на розробку, модернізацію, технічне обслуговування і підтримку веб-ресурсу, а також витрати, пов'язані з хостингом, реєстрацією доменного імені та забезпеченням кібербезпеки.
Маркетплейси	Облік витрат на оплату послуг із розміщення товарів, комісійні збори за здійснені продажі, а також плата за переходи або інші транзакційні дії користувачів.
Міжнародні інтернет-платформи	Обліку валютних комісійних зборів за реалізовані товари, витрати на міжнародну доставку, митне оформлення, оплату послуг логістичних операторів і конвертацію валютних надходжень.
Комерційні сторінки в соцмережах	Облік витрат на рекламу та просування як сторінок, так і окремих товарних позицій, оплата послуг рекламних агентств, співпраця з блогерами та інфлюенсерами, а також комісії за використання вбудованих платіжних сервісів соціальних мереж.

Джерело: розроблено авторами.

Таким чином, інтернет-торгівля може здійснюватися різними способами, кожен з яких характеризується власними категоріями витрат, що потребують системного обліку та аналізу з метою об'єктивного формування ціни товару, визначення рівня рентабельності та ефективного планування фінансових потоків підприємства. Як стверджує Г. Мисака, виявлення величини та структури витрат в торгівлі надає додаткових можливостей при усуненні їх негативного впливу та виявленні суттєвих резервів покращення результатів господарювання [10]. Доречно також акцентувати увагу на позиції О. Г. Шпикуляка, який у своїй праці, поглиблює теоретичне розуміння природи витрат, розглядаючи їх як складний економічний інститут, що визначає механізми формування та використання ресурсів у процесі господарювання [11, с. 325]. Поглиблення аналізу цифрових технологій передбачає й урахування практичних аспектів контролю ресурсів, зокрема процедур їх перевірки та координації. У свою чергу, інвентаризація займає важливе місце в системі управління витратами, оскільки її проведення забезпечує високий рівень достовірності облікової інформації, дає змогу своєчасно виявляти розбіжності між фактичними та аналітичними даними та сприяє підвищенню ефективності використання цифрових інструментів у процесах фінансового контролю підприємств електронної комерції [12, с. 7]. Визначення основних категорій витрат, що виникають у суб'єктів господарювання в процесі ведення електронної комерції, є важливим елементом забезпечення правильності їх обліку, економічного контролю та аналітичної оцінки ефективності діяльності з використанням цифрових інструментів (рис. 1).

Облік електронної торгівлі значною мірою залежить від організаційно-правової форми суб'єкта господарювання, що здійснює продажі в інтернеті, оскільки від цього визначаються порядок ведення обліку, форма звітності, податкові зобов'язання та вибір методів відображення операцій у бухгалтерських системах. Як стверджує Г. Рожкова, в Україні на платформі, що здійснює створення інтернет-магазинів, зареєстровано більше 20 тисяч

суб'єктів господарювання, більшість з яких фізичні особи-підприємці [13]. Відповідно, ведення обліку електронної торгівлі має суттєві відмінності залежно від організаційно-правової форми суб'єкта господарювання: фізичні особи-підприємці (ФОП) можуть вести лише облік доходів для цілей оподаткування, тоді як юридичні особи здійснюють повноцінний бухгалтерський облік відповідно до вимог національних стандартів бухгалтерського обліку (НСБО) або Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ).

Рис. 1. Структура витрат в електронній торгівлі

Джерело: розроблено авторами

Використання загальних норм Податкового кодексу щодо оподаткування комерції дозволяє кожному суб'єкту господарювання обирати форму оподаткування, і більшість інтернет-магазинів обирають спрощену систему з огляду на помірно податкове навантаження, спрощений облік та

звітність, тим самим стимулюючи розвиток електронної комерції як окремого економічного сегменту [14]. Відтак, залежно від організаційно-правової форми суб'єкта електронної торгівлі та обраної системи оподаткування, можна виділити основні форми обліку з відповідними специфічними вимогами до цифрових інструментів, що визначаються потребами у фінансовій та управлінській інформації:

– *фізичні особи-підприємці на спрощеній системі оподаткування* ведуть облік, основна інформаційна цінність якого має управлінський характер. Для них пріоритетним є ведення обліку каналів продажу, взаємодії з клієнтами та оцінка конкурентоспроможності. Регламентовані операції вони не ведуть, що дозволяє обирати довільні цифрові інструменти для обліку торговельних операцій. Водночас ФОП зобов'язані застосовувати реєстратори розрахункових операцій, вести товарний облік, облік доходів та подавати податкові декларації. Витрати електронної торгівлі безпосередньо не впливають на об'єкт оподаткування, проте при еквайрингу та післяплаті банки й фінансові компанії утримують комісію під час виплати на рахунок продавця, через що сума у банківській виписці може бути меншою за суму реалізації. Тому ФОП необхідно використовувати цифрові інструменти для обліку таких комісій та коректного відображення сум у звітності. У разі набуття статусу платника ПДВ суб'єкт повинен застосовувати цифрові засоби для обліку та реєстрації податкових накладних;

– *фізичні особи-підприємці на загальній системі оподаткування* також не зобов'язані вести регламентований бухгалтерський облік, проте потребують цифрових інструментів для обліку витрат, оскільки всі витрати впливають на об'єкт оподаткування. Крім того, ФОП зобов'язані застосовувати реєстратори розрахункових операцій (РРО), вести товарний облік та облік доходів, а у разі набуття статусу платника ПДВ – здійснювати реєстрацію податкових накладних. Використання цифрових засобів дозволяє забезпечити достовірність і повноту даних для цілей оподаткування та планування фінансів;

– *юридичні особи на спрощеній системі оподаткування* ведуть облік доходів та застосовують реєстратори розрахункових операцій (РРО), при цьому витрати не впливають на об'єкт оподаткування. Водночас такі суб'єкти зобов'язані вести бухгалтерський облік відповідно до НП(С)БО, використовувати План рахунків та складати регламентовану фінансову звітність. Для забезпечення точності і своєчасності облікових даних, а також формування аналітичної інформації для управлінських рішень, юридичні особи потребують застосування цифрових інструментів як для бухгалтерського, так і для управлінського обліку;

– *юридичні особи на загальній системі оподаткування* здійснюють повноцінний бухгалтерський облік, складають регламентовану фінансову звітність та подають податкові декларації відповідно до вимог законодавства. Особливістю ведення обліку в електронній торгівлі для таких суб'єктів є підвищена аналітична складова, яка забезпечує детальний контроль витрат, доходів, каналів продажу та формування управлінської інформації для оптимізації бізнес-процесів.

Цифрові технології стали невід'ємною складовою сучасного бухгалтерського обліку та управлінської діяльності практично у всіх сферах бізнесу, тоді як електронна торгівля виділяється як особливо динамічна сфера, що потребує активного застосування цифрових рішень для ефективного ведення обліку та прийняття управлінських рішень. Використання цифрових технологій у реальному секторі економіки є передумовою інноваційного розвитку як підприємства, так і держави [15]. Основні цифрові технології, що застосовуються в управлінні електронною торгівлею відповідно до облікових потреб, систематизовано та представлено у табл. 2.

Таблиця 2. Основні цифрові технології в управлінні електронною торгівлею

Цифровий інструмент	Можливості	Застосування
ERP та програми для обліку	ERP-системи та спеціалізовані програми для обліку забезпечують комплексне ведення обліку електронної торгівлі, включаючи управління товарами, запасами, витратами, формування карток товарів і цін. Вони також підтримують інтеграцію з маркетплейсами та платіжними системами, що сприяє автоматизації облікових процесів і підвищенню точності фінансових даних.	Такі програми дозволяють суб'єктам електронної торгівлі вести облік товарообороту відповідно до облікових потреб — від управлінських звітів спрощенців до повного бухгалтерського обліку з регламентованою звітністю.
CRM-системи	CRM-системи забезпечують супровід процесу продажів, облік клієнтів, аналіз взаємодії з ними, а також фіксацію й оцінювання робочого часу менеджерів, витраченого на обробку замовлень.	CRM-системи можуть застосовуватись усіма суб'єктами господарювання незалежно від форми та системи оподаткування для супроводу продажів, обліку клієнтів і контролю роботи менеджерів.
API	API забезпечує автоматичне створення замовлень із зовнішніх джерел, проведення відповідних операцій в обліку, формування накладних для відправки через поштових операторів та автоматичне опрацювання банківських виписок.	Застосування API потребує індивідуальних налаштувань залежно від системи обліку, зокрема щодо відображення ПДВ, автоматичного формування податкових накладних та інших регламентованих операцій.
Системи електронного документообігу	Системи електронного документообігу спрощують взаємодію з постачальниками та клієнтами, знижуючи витрати та забезпечуючи оперативну передачу первинних документів у електронній формі.	Застосування систем електронного документообігу значно спрощує роботу малих підприємств, які часто не мають окремих працівників для ведення документообігу, а також полегшує ведення бухгалтерського обліку для юридичних осіб
Програмні реєстратори розрахункових операцій	ПРРО забезпечує онлайн-фіскалізацію реалізацій, дозволяє відправляти електронні чеки без друку паперових документів та слугує додатковим інструментом обліку продажів.	Застосування ПРРО є зручним інструментом для всіх суб'єктів електронної торгівлі, спрощує роботу та значно знижує витрати й час на обслуговування порівняно з традиційними апаратними РРО.

Джерело: сформовано авторами

Таким чином, застосування цифрових технологій у бухгалтерському обліку електронної торгівлі дозволяє суттєво підвищити ефективність управління, точність і своєчасність облікових даних, а також забезпечує

інтеграцію інформації з різних каналів продажу та фінансових джерел. Кожен із розглянутих інструментів – від ERP- та облікових програм до CRM-систем, API, електронного документообігу та ПРРО – виконує специфічні функції, що відповідають як управлінським, так і регламентованим потребам суб'єктів господарювання. Використання цифрових технологій сприяє не лише автоматизації рутинних процесів і зниженню витрат часу на облік, а й підвищенню аналітичної цінності інформації, що забезпечує обґрунтоване прийняття управлінських рішень та планування розвитку бізнесу. Ці інструменти ефективно застосовуються як фізичними особами-підприємцями на спрощеній системі, які мають високі потреби в управлінській інформації для аналізу продажів і фінансових показників, так і юридичними особами, які, окрім управлінського аналізу, ведуть повноцінний бухгалтерський облік і складають регламентовану фінансову звітність, що вимагає застосування більш широкого спектру цифрових інструментів.

Отже, впровадження комплексних цифрових рішень у сфері електронної комерції є не лише технічним засобом автоматизації обліку, а й стратегічним фактором підвищення конкурентоспроможності та фінансової стабільності підприємств. Це підтверджує необхідність системного підходу до вибору і використання цифрових інструментів відповідно до конкретних облікових потреб та організаційно-правового статусу суб'єкта господарювання.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Розвиток електронної торгівлі трансформує традиційний бухгалтерський облік, оскільки онлайн-операції мають специфічні риси, що потребують адаптації методів і активного застосування цифрових технологій. Ефективність облікової системи визначається інтеграцією та автоматизацією інформаційних потоків, що забезпечує достовірність, своєчасність і повноту даних та створює основу для управлінських рішень, стратегічного планування та економічного контролю витрат. Використання ERP-систем, програм для обліку, CRM, API, електронного документообігу та ПРРО

дозволяє комплексно відображати операції, інтегрувати дані з різних каналів продажу та підвищувати аналітичну цінність інформації. Ці інструменти ефективно застосовуються як фізичними особами-підприємцями, включно зі спрощеннями, що потребують управлінської інформації для аналізу продажів, так і юридичними особами, які ведуть повноцінний бухгалтерський облік і регламентовану фінансову звітність, потребуючи більш широкого спектру цифрових засобів. Комплексне впровадження цифрових рішень автоматизує облікові процеси, оптимізує витрати, прискорює документообіг і зміцнює фінансову дисципліну, а системний підхід до вибору інструментів із урахуванням організаційно-правової форми та облікових потреб забезпечує підвищення конкурентоспроможності та стратегічної гнучкості підприємств у сфері електронної комерції.

Перспективи подальших досліджень у сфері електронної торгівлі та цифрового обліку пов'язані з розвитком інтегрованих інформаційних систем, удосконаленням методів автоматизації управлінського та фінансового обліку, а також адаптацією цифрових інструментів до специфічних потреб різних суб'єктів господарювання. Доцільним є дослідження ефективності впровадження штучного інтелекту та аналітики великих даних для прогнозування попиту, оптимізації запасів і підвищення рентабельності. Крім того, актуальним є вивчення питань безпеки електронних транзакцій, захисту даних клієнтів та інтеграції цифрових рішень із державними реєстрами й податковими системами, що забезпечить комплексну підтримку електронної комерції та сприятиме її сталому розвитку.

Література

1. Боковець В. В., Давидюк Л. П. Електронна торгівля та її значення для розвитку бізнесу. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2021. № 1. С. 210-214.

2. Стежко Н. В., Шевчук О. І. Тенденції розвитку світової електронної комерції в умовах діджиталізації бізнесу. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2023. Вип. 5 (05). С. 20-25.

3. Проскуріна М. Н., Конєва А. В. Електронна комерція: особливості системи бухгалтерського обліку. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 34. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-95>

4. Ополінська В. В. Облік витрат у сфері електронної торгівлі в Україні. *Бізнесінформ*. 2022. №.4. С. 97-102.

5. Кирильєва, Л., Поливана, Л., Кащена, Н., Наумова, Т., Акімова, Н. Організаційні аспекти формування інформаційно-аналітичного сервісу управління підприємствами торгівлі в умовах цифровізації. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2023. Вип. 3 (50). С. 127-138.

6. Баланюк, І. Ф., Іваночко, Б. Р., Шеленко, Д. І., Кузьмін, Т. Л., & Банашкевич, Т. П. Застосування цифрових інструментів MS Excel та Google Sheets в обліку, електронній торгівлі та економіці бізнесу на умовах аутсорсингу. *Актуальні питання економічних наук*, 2025. 15. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17329654>

7. Баланюк І. Ф., Черневий Ю. І., Іваночко Б. Р., Безрукий Т. М., Юхневич А.М. Методологічні засади наукових досліджень обліково-аналітичного забезпечення та економічного контролю в управлінні бізнесом. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 12. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.16413722>

8. Головчак Ю. В., Куцька К. С., Залецька І. О., Прокопець Л. В., Особливості та економіка електронної торгівлі: досвід для України в умовах економічної нестабільності. *Академічні візії*. 2023. Вип. 17. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7755289>

9. Баланюк І. Ф., Шеленко Д. І., Іванюк Т. Л., Жовнір І. В., Банашкевич Т.П. Формування обліку фінансових результатів у підприємствах. *Вісник Прикарпатського університету. Економіка*. Вип. XIV. 2019. С. 179-186.

10. Мисака Г. В. Аналітичний інструментарій в управління витратами обігу підприємств електронної торгівлі в умовах невизначеності. *Проблеми сучасних трансформації. Серія: економіка та управління*. 2021. № 1. С. 103-111.
11. Шпикуляк О. Г. Інститут витрат в економічній теорії і практиці господарювання. *Збір. наук. праць. Економічні науки. Серія економічна теорія та економічна історія*. вип. 5(19), Ч. 2. Луцьк 2008. С. 323-329.
12. Шеленко Д. І. Особливості проведення інвентаризації на підприємстві. *Сталий розвиток економіки. Міжнар. наук.-практ. журнал*. 2015. № 1. [26]. С. 175-180.
13. Рижкова Г. А. Особливості розвитку електронної торгівлі в Україні. *Економічний вісник дніпровської політехніки*. 2024. № 4. С. 121-129.
14. Крутько М. А. Проблемні аспекти правового регулювання оподаткування електронної комерції: національний та зарубіжний досвід. *Знання європейського права*. 2021. № 6. С. 50-54.
15. Савків У. С., Кузьмін Т. Л. Удосконалення ведення бухгалтерського обліку та формування звітності в умовах цифрової економіки. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2023. Вип. 19. Т. 2. С. 87-95.

References

1. Bokovets, V.V. and Davydiuk, L.P. (2021), "Electronic trade and its importance for business development", *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*, vol. 1, pp. 210-214.
2. Stezhko, N.V. and Shevchuk, O.I. (2023), "Trends in the development of world electronic commerce in the context of business digitalization", *Tsyfrova ekonomika ta ekonomichna bezpeka*, vol. 5 (05), pp. 20-25.
3. Proskurina, M.N. and Koneva, A.V. (2021), "Electronic commerce: features of the accounting system", *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 34. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-95>

4. Opolinska, V.V. (2022), "Cost accounting in the sphere of electronic commerce in Ukraine", *Biznesinform*, vol. 4, pp. 97-102.

5. Kyrylyeva, L., Polyvana, L., Kashchena, N., Naumova, T., and Akimova, N. (2023), "Organizational aspects of the formation of information and analytical service for the management of trade enterprises in the context of digitalization", *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, vol. 3 (50), pp. 127-138.

6. Balanyuk, I. Ivanochko, B. Shelenko, D. Kuzmin, T. and Banashkevych, T. (2025), "Application of Digital Tools MS Excel and Google Sheets in Accounting, E-Commerce, and Business Economics under Outsourcing Conditions", *Current Issues of Economic Sciences*, vol. (15). <https://doi.org/10.5281/zenodo.17329654>.

7. Balanyuk, I.F. Chernevyi, Yu.I. Ivanochko, B.R. and Bezrukyi, T.M. and Yukhnevych A.M., (2025), "Methodological principles of scientific research on accounting and analytical support and economic control in business management", *Aktualni pytannya ekonomichnykh nauk*, vol. 12. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.16413722>

8. Holovchak, Y.V. Kutska, K.S. Zaletska, I.O. and Prokopets, L.V. (2023), "Peculiarities and economics of electronic commerce: experience for Ukraine in conditions of economic instability", *Akademichni viziyy*, vol. 17. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7755289>

9. Balaniuk, I.F. Shelenko, D.I. Ivaniuk, T.L. Zhovnir, I.V. and Banashkevych, T.P. (2019), "Formation of Financial Results Accounting at Enterprises", *Bulletin of the Precarpathian University. Economics*, vol. XIV, pp. 179-186.

10. Mysaka, G.V. (2021), "Analytical tools for managing the costs of e-commerce enterprises in conditions of uncertainty", *Problemy suchasnykh transformatsiyi. Seriya: ekonomika ta upravlinnya*, vol. 1, pp.103-111.

11. Shpykuliak, O.H. (2008), "Institute of costs in economic theory and practice of management", *Collection of scientific works. Economic sciences. Series economic theory and economic history*, vol. 5(19), no. 2, pp. 323-329.
12. Shelenko, D.I. (2015), "Features of conducting an inventory at an enterprise Sustainable development of the economy", *International scientific and practical journal*, vol. 1, no. [26], pp. 175-180.
13. Ryzhkova, G.A. (2024), "Peculiarities of the development of electronic trade in Ukraine", *Ekonomichnyy visnyk dniprovs'koyi politekhniky*, vol. 4, pp. 121-129.
14. Krutko, M.A. (2021), "Problematic aspects of legal regulation of taxation of electronic commerce: national and foreign experience", *Znannya yevropeys'koho prava*, vol. 6, pp. 50-54.
15. Savkiv, U.S. and Kuzmin, T.L. (2023), "Improving accounting and reporting in the digital economy", *Aktualni problemy rozvytku ekonomiky rehionu*, vol. 19, no. 2, pp. 87-95.

Стаття надійшла до редакції 22.10.2025 р.